

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

สำนักงานประกันสังคม ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ รง ๐๖๐๓/๓๓๔๑ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า สำนักงานประกันสังคมมีปัญหาในการพิจารณากรณีสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าวจะอยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือไม่ สำนักงานประกันสังคมจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีสถานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือเป็นหน่วยงานซึ่งอยู่ในกำกับดูแลของรัฐ โดยมีใช้ส่วนราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๒. พนักงาน ลูกจ้าง และลูกจ้างโครงการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติซึ่งมีการจัดจ้างตามข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๖ จะอยู่ในบังคับตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานประกันสังคม) แล้ว เห็นว่า ปัญหาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคมข้อที่หนึ่ง มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นหน่วยงานซึ่งเป็น

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๘๕๒ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔ (๑)^๒ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) เห็นว่า มาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้กำหนดยกเว้นไม่ใช้บังคับพระราชบัญญัติดังกล่าวแก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมงของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน ซึ่งกรณีที่จะพิจารณาว่าหน่วยงานใดเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือไม่ จำต้องพิจารณาจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งได้กำหนดการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนกลางไว้ตามมาตรา ๗^๓ จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคไว้ตามมาตรา ๕๑^๔ และจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ตามมาตรา ๗๐^๕ สำหรับการจัดระเบียบบริหารในกระทรวงซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางนั้น มาตรา ๑๘^๖ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

^๒ มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๗ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

(๓) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

(๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

^๔ มาตรา ๕๑ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

(๑) จังหวัด

(๒) อำเภอ

^๕ มาตรา ๗๐ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) เทศบาล

(๓) สุขาภิบาล

(๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด

^๖ มาตรา ๑๘ ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติให้แบ่งเป็นสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม และมาตรา ๑๙^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหนึ่ง ๆ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมาตรา ๓๙^๘ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้แบ่งส่วนราชการในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนี้ คือ (๑) สำนักงานรัฐมนตรี (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง (๓) กรมวิทยาศาสตร์บริการ และ (๔) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ดังนั้น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติจึงมิได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลาง และมีได้เป็นส่วนราชการในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแต่เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๑๑^๙ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามมาตรา ๑๓๐^{๑๐} แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม

ฯลฯ

ฯลฯ

๗ มาตรา ๑๙ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหนึ่ง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่วนการจัดระเบียบราชการในกระทรวงที่เกี่ยวกับการทหารและการศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๘ มาตรา ๓๙ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรมวิทยาศาสตร์บริการ

(๔) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

๙ มาตรา ๑๑ ให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ” และให้สำนักงานนี้เป็นนิติบุคคลที่กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ไม่ใช้บังคับ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) กระทำการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานและตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๑๐ มาตรา ๑๓๐ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๑) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

(๒) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติจึงมีใช้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๕^{๑๑} (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ปัญหาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคมข้อที่สอง ที่ว่า พนักงาน ลูกจ้าง และลูกจ้างโครงการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติซึ่งมีการจัดจ้างตามข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๖ จะอยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไม่ใช่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงไม่ได้รับการยกเว้นไม่ใช้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ดังนั้น พนักงาน ลูกจ้าง และลูกจ้างโครงการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๔๘

(๓) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

(๔) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

(๕) องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น